

NYTT

FLOTTERE FINISH

På både staver og stolper har vi frest v-formede spor. Det er ren pynt, men løfter utseendet på stakittet til nye høyder.

NYTT

VANN LEDES VEKK

I den nye versjonen ledes vann raskere vekk, fordi alt vannrett treverk har fått en skråere kant, og fordi vi har frest en dryppkant på undersiden.

NYTT

ENKLERE Å SETTE OPP

På 1998-modellen måtte det stemmes ut til de vannrette spikerslagene. Det skapte god stabilitet, men ble avskrekkende for mange. Derfor har vi valgt å sette sammen stolper og spikerslag med skruer og beslag.

NYTT

ENKLERE Å VEDLIKEHOLDE

Alle staver er skråkappet nederst. Det gjør at vannet renner raskere av. Med skråkanten blir det også lettere å male når endeveden skal males igjen om noen år.

**Slik
bygger vi
stakittet i**

2016

VANSKELIGHETSGRAD

Det blir mye serieproduksjon, men det er ikke vanskelig. Den største utfordringen er lokale forhold, som for eksempel jordsmonn, terreng, og svinger på gjerdet.

LETT

VANSKELIG

TIDSFORBRUK

Cirka en uke. Materialene til 10-12 meter stakitt kan lages på et par dager. Grunning og maling tar et par dager. Oppsetting cirka én dag.

PRIS

Vi har bygget cirka 10 meter stakitt for under 5000 kroner.

For 18 år siden bygde vi et flott og langtidsholdbart stakitt, uten verken impregnert tre eller giftige løsemidler. Det var et eksperiment. Og vi har lært noe. **Nå gjør vi det perfekte stakittet enda bedre.**

Perfekt stakitt – 18 år etter

For nesten 20 år siden bygde vi et klassisk stakitt uten å bruke trykk-impregnerte materialer eller organiske løsemidler. Vi brukte kun prima materialer og gamle håndverksmetoder. Vi skrev også at det var et eksperiment. Artikkelen sto i *Gjør Det Selvs* utgave 10/1998.

Nå, nesten 20 år senere, kan vi konstatere at eksperimentet var vellykket. Stakittet har overlevd to orkaner, flere isvintre og adskillige solskinnstimer, uten å vise tegn på verken tretthet eller nedbryting. Vi våger derfor å love at det holder i ytterligere 30 år. Kanskje også 35, eller 40 år. Noe som faktisk er lenge for et stakitt. Men kan vi gjøre det enda bedre og enda enklere å vedlikeholde? Ja, det tror vi. Derfor lager vi nå en versjon 2.0.

Vannet skal fjernes raskere

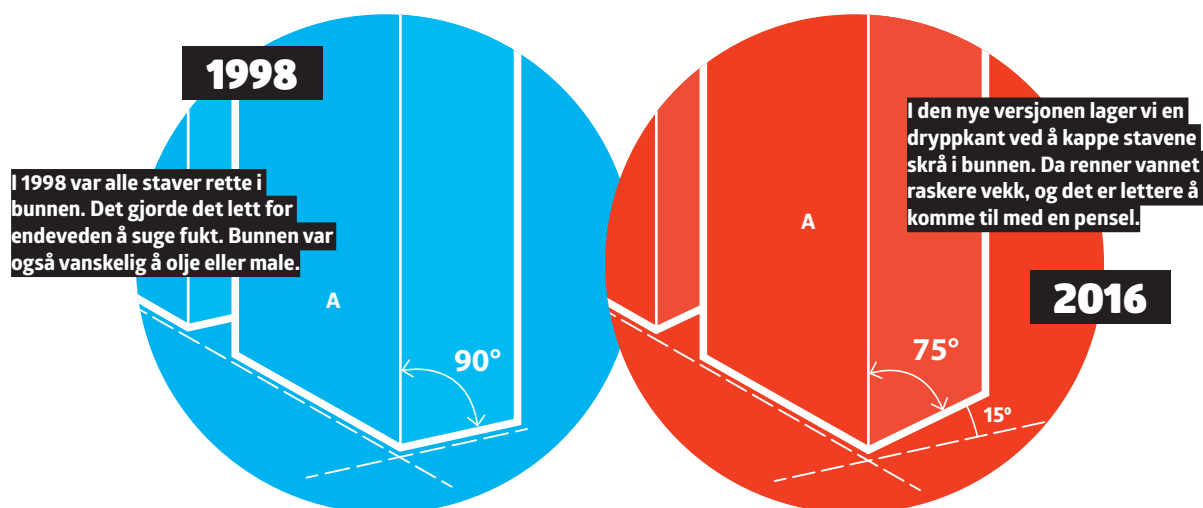
De fleste endringer handler om å lede vannet raskere vekk fra stakittet. Spesielt fra de vannrette flatene. Regnvann, våt snø og is sliter malingen av raskere enn andre steder. Derfor anbefaler vi mer skrå overflater, samt en dryppkant på undersiden av alt vannrett tre.

Mer trenger vi ikke å endre av hensyn til holdbarheten. Men det gjør vi likevel. Vi viser hvordan stakittet kan bygges både enklere og billigere. I tillegg har vi gjort mer ut av fnsihen ved å frese spor i både staver og stolper. Det er bare til pynt. Men hvorfor ikke? Det blir jo så flott! □

**Slik
bygde vi
stakittet i
1998**

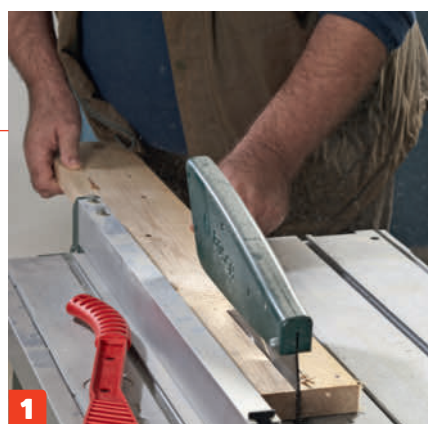
Stavene suger mindre vann

Flotte staver til rabattpris

I 1998 brukte vi justert kjerneved av lerk til stavene. Det er dyrt, og ikke nødvendig. Denne gangen har vi kjøpt ru furubord som vi har høvlet på begge sider, kappet i riktig lengde og deretter skåret på langs. Det gjorde at vi endte opp med 21 x 60 mm staver i en fullt akseptabel kvalitet. Hver stav er 95 cm lang. Med denne fremgangsmåten ble stakittet vesentlig rimeligere å bygge, fordi ferdig høvlede bord er dyrere enn de ru bordene vi har brukt.

Bunnen på stavene skråkappes, slik at vannet renner raskere av.

De høvlede bordene sager vi på langs.

Det er enklest å gjøre det på en bord-sirkelsag. Har du ikke en slik, kan du også bruke en vanlig sirkelsag.

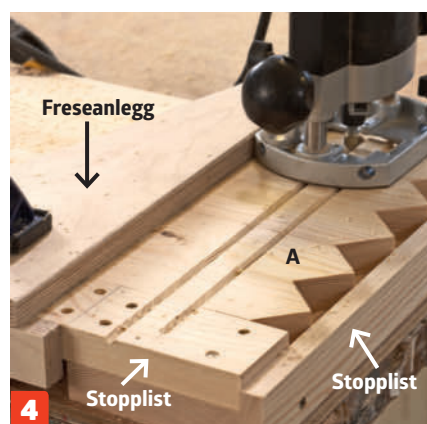
Kapp-/gjærsagen justeres til serieproduksjon med en fastspent trekloss som emnestopp. Det gjør det enkelt å legge på plass stavene og kappe dem.

Med en fast oppstilling på kapp-/gjærsagen skjærer vi toppen i vinkler på 45 grader. Det er ren serieproduksjon, for det er mange staver i et stakitt.

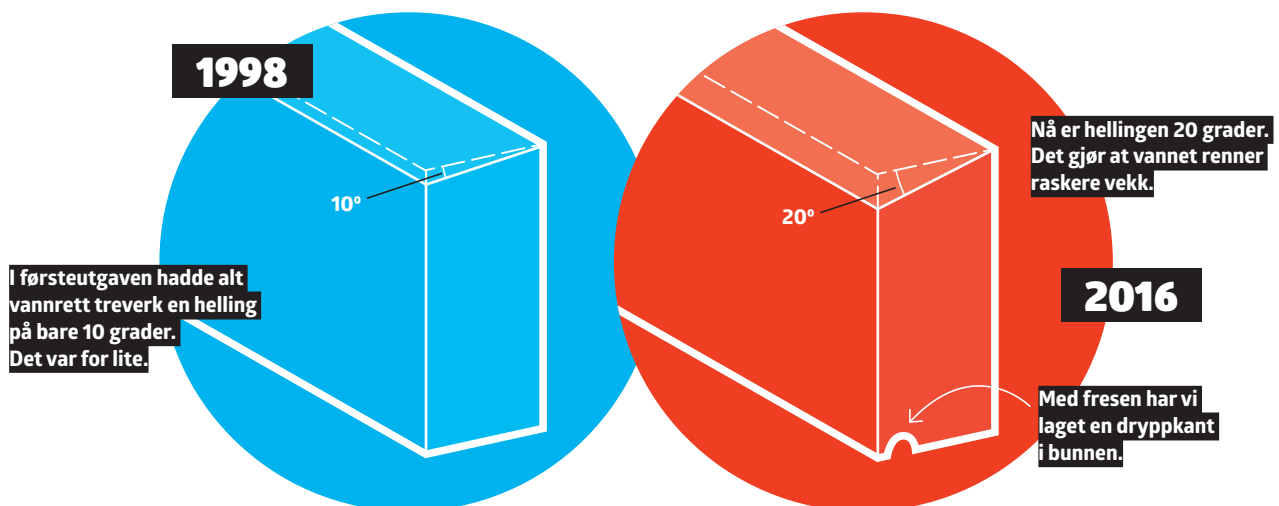

Bunnen på staven (A) kappes i en vinkel på 15 grader. Kanten skal ikke være knivskarp. Det bør være 1-2 mm vannrett tre igjen. Da sitter malingen bedre fast på et viktig sted (tett på bakken).

I stavene freses V-formede spor. Hvert spor er cirka 4 mm dypt. Vi lager en ramme til fem staver, slik at de ligger stabilt mens vi freser langs et anlegg (et rett platestykkе), som settes på rammen.

Vannet ledes vekk raskere

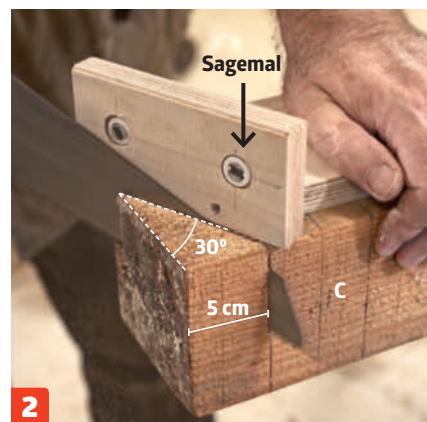
Stolpene er fortsatt kjerneved

I den forrige utgaven var alt vannrett treverk (spikerslagene) det ømme punktet. Det var de som raskest trengte ny maling. Ikke minst slet vinterens mange skift mellom kulde og mildvær hardt på malingen. Derfor skal vi ha vannet til å renne raskt unna. Det gjør vi med større helling i toppen og en dryppkant i bunnen.

I 1998 var spikerslagene lerk. Her har vi valgt gran, som er lettere tilgjengelig, til lavere pris. Til stolpene bruker vi spesialbestilt solid 98 x 98 mm kjerneved av furu.

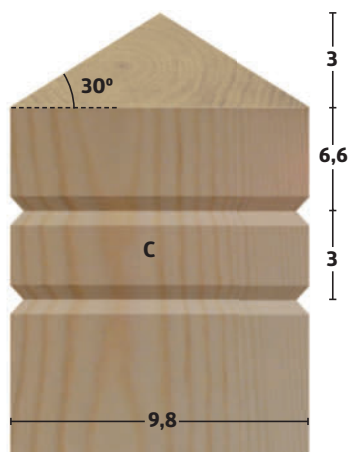

1 I bunnen på alt vannrett tre (B) freser vi en dryppkant. Vi velger å lage sporet 5-6 mm dypt, og bruker et 8 mm hulkiilfresestål. Sporet freses 8 mm fra kanten.

2 Stolpene (C) kappes skrått i toppen.

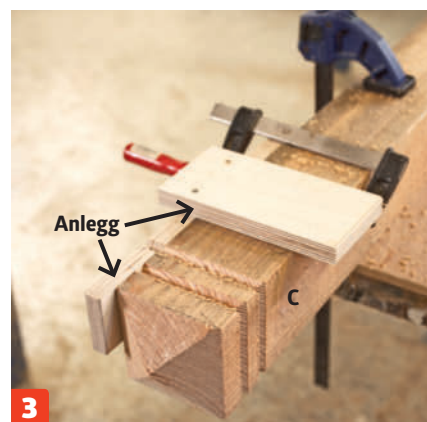
Vi bruker håndsag, fordi stolpene er for tykke til de fleste kapp-/gjærsager. For å få snittene jevne, lager vi en sagemal, som kan støtte sagbladet.

Stolpene (C) er ru. Vi sliper dem derfor med korn 60-slipepapir, før vi sager og freser spor.

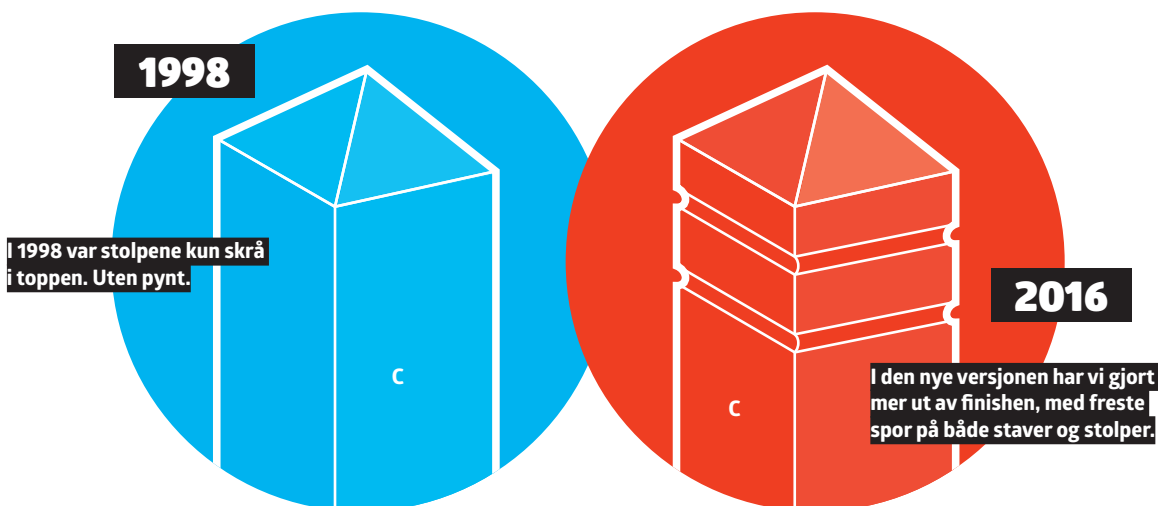

Med en skrå overkant, vil regnvann raskt renne ned på siden, der dryppkanten sikrer at vannet samler seg til dråper og drypper av.

3 Sporene i stolpene (C) freser vi også med et V-notfresestål. Hvert spor er 5-6 mm dypt. Stolpene er ikke så like at vi kan frese flere om gangen. Vi freser derfor én og én, og fører fresen langs et lite anlegg.

Nå med snekker glede ... som ren pynt

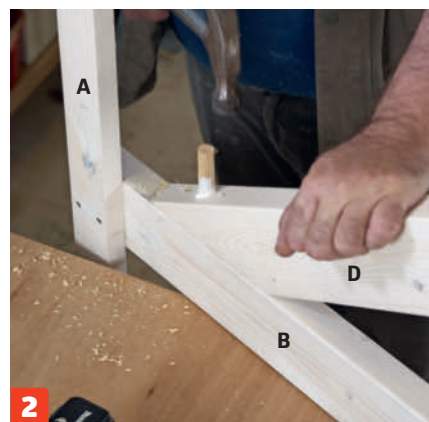
Porten er litt lettere å bygge

I originalversjonen fra 1998, var porten laget av lerk. Her bruker vi de samme materialene som vi har brukt på resten av stakittet – furu til staver og gran til alt det vannrette treverket. Det er mye billigere, og bra nok.

Selve konstruksjonen er den samme, men vi har gjort det litt enklere å lage porten, fordi vi har sløffet alle utstemmingene til den skrå lekten som skal stive opp porten. I den nye versjonen bruker vi plugger og skruer. Det holder like godt. Porten er 108 cm bred.

Porten lages først som en ramme, med to staver (A) loddrett og to vannrette lekter (B). Stavene skrues fast med to skruer i hver ende. Porten snus, så det kan tegnes opp til skrålekten (D).

Som ekstra forsterkning setter vi en plugg i hver skjøt. Vi borer gjennom skrålekten (D) og halvt ned i den liggende lekten (B), og limer fast en plugg. Når limet er tørt, sages og slipes rundstokken.

Resten av stavene (A) legges opp, så det blir like mye luft mellom dem, og slik at toppen av stavene flukter. De skrues fast med to 4 x 50 mm skruer i hver skjøt. Husk å forbore før du skrur.

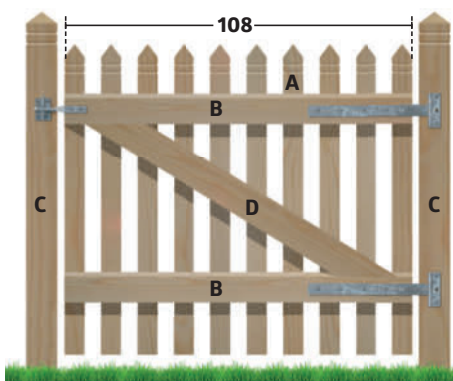
MATERIALER

- Stolper (C): 98 x 98 mm furu
- Spikerslag (B) og skrålekt (D): 48 x 98 mm gran
- Staver: 60 x 21 mm furu (A) (her av ru forskalingsbord, høvlet og delt i to på langs)
- 16 mm rundstokk
- Skruer: 4 x 50, 5 x 80 og 5 x 90 mm
- Beslag: Portlås, stabelhengsler (155 x 390 mm) og vinkelbeslag (40 x 40 mm)
- Beslagskruer: 3,5 x 35 mm
- Grunningsolje, maling (her linolje) og vannfast lim.

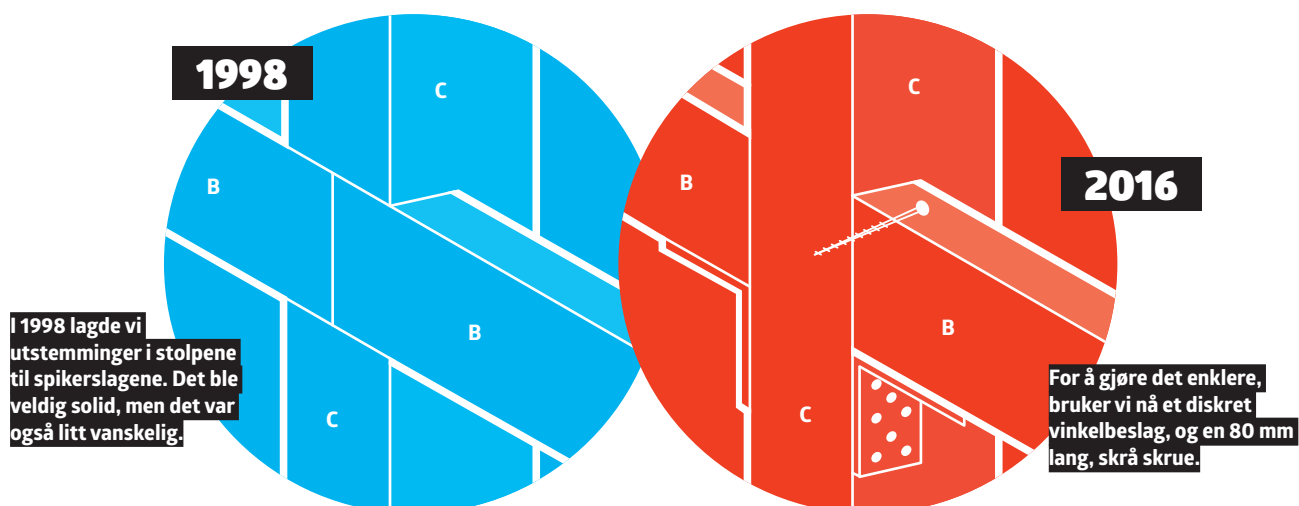
SPESIALVERKTØY

- Evt. bordsirkelsag og overfres

Bredden på porten er 108 cm. Det er valgt ut fra at det skal være mulig å passere uhindret med sykkel, trillebår og barnevogn. Avstanden mellom stolpene er cirka 112 cm.

Det nye stakittet er enklere å sette opp

Alt tre males før det settes opp

Før vi setter opp stakittet, er alt treverket grunnet og malt et første strøk med linoljemaling – samme behandling som vi ga stakittet i 1998. Linoljeprodukter skal alltid påføres i flere omganger i ultratynne lag. Når stakittet er ferdig oppsatt, skal det ha enda et strøk.

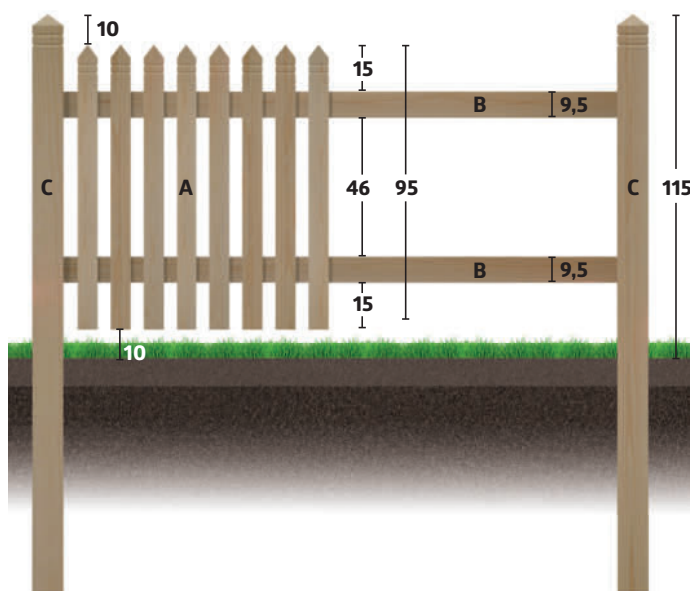
Spikerslagene (B) fester vi med vinkelbeslag og en skrå skrue ovenfra. Skruen vil alltid etterlate en åpning i treet, der vann kan trenge inn. Vi lukker derfor hullet med linoljekitt før vi maler stakittet en siste gang.

Stolpene (C) settes i bakken. Vi plasserer først de to ytterste, og trekker opp snorer mellom dem. Her graver vi hullene i bakken én meter dype, og vi legger et 10 cm lag med grus under hver stolpe.

Stavnene (A) skrues på med to 4 x 50 mm skruer i hver skjøt. Vi bruker en avstandskloss for å sikre samme avstand mellom dem, og sjekker hyppig med vateret at stavnene holder seg loddrett.

Det vannrett monterte treet (B) sitter slik at baksiden flukter med baksiden av stolpene (C).

Høyden på stakittet bestemmer du selv. Vi har valgt å lage det 115 cm høyt, og vi har satt stavnene slik at toppen sitter like under det nederste sporet som er frest i stolpene.

Porten settes på stolpen med stabelhengsler. De skrues først fast på porten med beslagskruer, deretter på stolpen. Samme fremgangsmåte bruker vi i motsatt side, der vi setter på en portlås.